עין משפט נר מצוה

כח א מיי׳ פ״כ מהל׳ מילה הלכה ח ופ״ב מהל׳ שבת הלכה יד סמג עשין כח טוש״ע י״ח סי׳ שלח סעיף ט :

כט ב ג מיי׳ פכ״ז מהל׳ שבת הלכה כו טוש״ע י״ח סי׳ שכח סעיף כב :

ל ד ה מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף כג :

מסורת הש״ס

מתני׳ ומזלפין עליו . לא החמין: **גיד** . לא בכלי ובגמ׳ פריך הא למרא ריש״ל מרחיצין דמשמע כדרכו והדר תני לא בכלי לאסור: **ספק** . כגון ספק בן ח׳ דחשיש [וספק בן ט׳] דהוא כאכן בעלמא ואין מילתו דוחה שבת (וספק בן ט׳): **ר׳ יהודה מתיר באנדרוגינוס.** דלחיתרכי מקרא כדמפרש בגמ׳ לקמן: **גמ׳** ופא למרא ריש״ל מרחיצין . ואפילו כדרכו : **כילד קטני** . מרחיצין דריש״ל לא כדרכו הוא דתנא סיפא לפרושי כילד מרחיצין כגון לזלף ביד ואפילו ביום ראשון : תניא טוותיה דרבא כו׳ ר״ש בן יוחאי אור לא בכלי : **אפאן לפ״ק** . הך סיפא תנא קמא למרה דאיתא ר״ש לאפילו הרחצה כדרכו שרי : **משום דגדול לא פליג בישרא הייא** . הייט טעמא דמעשה שבת לא ראיה גמורה היא משום דגדול אין מכה שבבשרו מעלה תולעת מהר : **אורי ליה כשמעשים** . המיר לו הרחצה כדרכו ביום ראשון שחל להיות בשבת : **פיתגם** . מעשה תולה והיה דומה שמא על כך נעשה : **אמר בסדי מרגימנא דסבי לפס לי.** מה היה לי לחלוק כנגד זקנים הללו רב יהודה ורבה בר אבוה שפירשו שאסור להרחיץ : **מי אמרת בשלמא פ״ק מולפין** . ביום ראשון קאמר ולא אייתי בהרחצה כלל אלא בזילוף הייט דאמרת ר״ש בן עזריה ופליג ואמר מרחיצין : **אלא מי אמרת** . תנא קמא נמי מרחיצין אמר–בשני הימים ולא פליג ר״ש אלא ביום שלישי דקאמר ת״ק מזלפין לאף מרחיצין ביום השלישי מיבעי ליה : **סוון בה** . דייקי בה : **דלא ס״ד הרחצה מילה מי גרע מחמין על גבי מכה** . דשרי והכא אסרי רבנן בשלישי (*לגמרי) : **ולא שני כו׳** . והכא גבי מילה בהוחמו בשבת עסקינן הלכך בשלישי דליכא סכנתא לא : **אמר אביי אלא בשלי דאשני ליה** . אני הייתי רוצה לתרץ לתקפתא זו כדאני ליה רב יוסף מפני שסכנה היא לו : **וקדוש רב יוסף ושניא ליה** . דודאי מתניתין חמין שהוחמו בשבת שמא מי שרי בימים הראשונים ,ולר״ש אף בשלישי מפני שמניעת חמין סכנה היא לו : **אין נופחין כו׳** . קס״ד גזרה משום שחיקת סמנין כשמואל דטעמיה משום הכי הוא והייט דקאמר אבל טוחן חוץ למכה דלא מוכחא מילתא דלרפואה : **מוך יבש וספוג יבש** . דלא לרפואה היא אלא שלא ישרטו בגדיו הקשים מכתו : **אבל לא כתיתין יבישים** (*) **וגמי יבש.** מחיטה בגדיס דקות משום דמסי וגזרו משום שחיקת סמנין : **קשיא כתיתין אכתיתין** . ריש״ל שרי מוך יבש דהייט כתיתין וסיפא אסר כתיתין : **תדעי** . חדשים שלא היו על גבי מכה מעולם מסו ,עתיקי לא מסו : ה״ג שמע מינה הכי כתיתין מסו : **ערלתו ודאי דוחה השבת** . דבהאי קרא ״וביום השמיני״ דילפינן מיניה לפילו בשבת כתיב בסיפיה ״ערלתו״ דמשמע מיעוטא ערלתו של זה ולא של אחר ,ולמעוטי ספק אחת : מכדרוגינוס

מתני׳ מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר המילה ,ומזלפין עליו ביד אבל לא בכלי ר״א בן עזריה *אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר °ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ורבי יהודה מתיר באנדרוגינוס : **גמ׳** והא אמרת רישא מרחיצין? רב יהודה ורבה בר אבוה דאמרי תרוייהו כיצד תני מרחיצין את הקטן בין לפני מילה בין לאחר מילה,כיצד: מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי אמר רבא והא ״מרחיצין״ קתני:אלא אמר רבא הכי קתני מרחיצין את הקטן בין מלפני מילה בין לאחר המילה ביום הראשון כדרכו,וביום השלישי שחל להיות בשבת מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי ר״א בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת

שנאמר ״ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים״ תניא כוותיה דרבא מרחיצין הקטן בין לפני מילה בין לאחר מילה ביום ראשון כדרכו,וביום השלישי שחל להיות בשבת מזלפין עליו ביד,ר״א בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת ואע״פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ״ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים״,וכשהן מזלפין אין מזלפין לא בכוס ולא בקערה ולא בכלי אלא ביד אתאן לתנא קמא,מאי ״אע״פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר״ משום דגדול לא סליק בישרא הייא,קטן סליק ביה בישרא הייא.ההוא דאתא לקמיה דרבא אורי ליה כשמעתיה,איחלש רבא,אמר ״אנא בהדי תרגימנא דסבי למה לי״,אמרו ליה רבנן לרבא והתניא כוותיה דמר? אמר להו–מתניתין כוותייהו דיקא,מאי? מדקאמר רבי אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת אי אמרת בשלמא תנא קמא מזלפין קאמר היינו דקאמר ליה ר״א בן עזריה ״מרחיצין״ אלא אי אמרת תנא קמא ״מרחיצין״ היינו הראשון קאמר ומזלפין ביום השלישי׳ האי ״רבי אלעזר אומר מרחיצין״,אף מרחיצין׳ מיבעי ליה בי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר ״הלכה כר״א בן עזריה״,הוו בה במערבא: הרחצת כל גופו אן הרחצת מילה? אמר להו הדא, מרבנן ורבי יעקב שמיה מסתברא הרחצת כל גופו׳ דאי ס״ד הרחצת מילה,מי גרע ״מחמין על גבי מכה״ דאמר רבי אין מונעין חמין ושמן מעל גבי מכה בשבת ,מתקיף לה רב יוסף ולא שני לך בין חמין שהוחמו בשבת לחמין שהוחמו מע״ש,מתקיף לה רב דימי וממאי דהכא בחמין שהוחמו בשבת פליגי דילמא בחמין שהוחמו בע״ש פליגי?אמר אביי ״אנא בעאי דאישני ליה וקדם ושני ליה רב יוסף–מפני שסכנה הוא לו״ איתמר נמי בי אתא רבנן א״ר אבהו א״ר אלעזר ואמרי לה א״ר אבהו א״ר יוחנן ״הלכה כר״א בן עזריה בין בחמין שהוחמו בשבת בין בחמין שהוחמו מע״ש בין הרחצת כל גופו בין הרחצת מילה מפני שסכנה היא לו״: גופא אמר רב אין מונעין חמין ושמן מעל גבי מכה בשבת ושמואל אמר אין נותנין חוץ למכה ומיתיבי אין נותנין שמן וחמין על גבי מוך ליתן על גבי מכה בשבת?:התם משום סרוטה תא שמע אין נותנין חמין ושמן על גבי מוך שעל גבי מכה בשבת התם נמי משום סרוטה תניא כוותיה דשמואל אין נותנין חמין ושמן על גבי מכה בשבת אבל נותנין חוץ למכה ושותת ויורד למכה תנו רבנן נותנין על גבי המכה מוך יבש וספוג יבש אבל לא נמי יבש ולא כתיתין יבשין קשיא כתיתין אכתיתין?לא קשיא הא בחדתי הא בעתיקי ,אמר אביי שמע מינה הני כתיתין מסו : ספק ואנדרוגינוס כו׳ : תנו רבנן °״ערלתו״ ערלתו ודאי דוחה את השבת ולא

גליון הש״ס

רש״י ד״ה אבל לא כתיתין יבישים תמיטות כ״מ ומיטות וגמי יבש ממתק :

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אבל לא כתיתין יבישים תמיטות כ״מ ומיטות וגמי יבש ממתק :

נוסח רחיצת קטן בשבת בגלל המילה רבינו חננאל

מקבת

מקבת אם מותר רחיצה בדברו

מקבת

מקבת

מקבת

נוסח מקבת

נוסח מקבת

מקבת

נוסח מקבת

מקבת

מקבת